

Ünnepek

Lekció: ApCsel 2,1-41
Textus: Ez 37,1-14

2012. máj. 27.
Gazdagrét

Jöjj el, Lélek!

Nem tudom, szeretne-e bárki Ezékiel prófétával együtt sétálni e száraz csontokkal teli völgyben. Olyan lehetett, mint egy óriási és iszonyatos, nyitott tömegsír. Nem kellene messze mennünk, hogy ilyet találjunk. A balkáni háborúk, történelmi léptékkal nézve, szinte a jelenünk. Itt, a szomszédban. De ki tudja, mi van alattunk? Évszázadok, évezredek eseményeinek lenyomata. Valaki ásni kezd, és előkerül egy csontdarab... majd még egy. Majd egy koponya. Majd egyre több. Százak és százak. Ezékielt nem irigyeljük. Még akkor sem, ha mindez látomás, mindez az Úr Lelke által történik. Nem kell nekünk a halál látomása – úgyis látjuk eleget. Nem kell ez különösen ma reggel, nem ezért vagyunk itt. Lehet, hogy csak érdeklődő barátként, családtagként jöttünk, mert valaki meghívott, aki ma hitvallást tesz. Lehet, hogy Jézus követőiként, várva az ünnepet, Pünkösdöt, a Lélek kiáradását. Lehet, hogy megszokásból, lehet, hogy tudatosan, lehet, hogy véletlenül... De a halál látomását nem kérjük. De az ige ma így szólít meg Ezékiel szavain keresztül: „Az Úr megragadott engem; elvitt engem az Úr lélek által, és letett egy völgyben. Tele volt az csontokkal. Végigvezetett köztük körüls-körüül.” Nem volt egy kellemes kirándulás. És mégis itt fakadt fel az élet. Ezékiel, utólag, biztosan ki nem hagyta volna. Járjuk hát vele együtt mi is végig az utat, a Szentlélek életadó ereje megtapasztalásának az útját. Tekintsünk bele a halál völgyébe. Majd lássuk annak a módját, ahogy Isten életet munkál. Végül tegyük fel a kérdést: mit jelent mindez nekünk a mai napon?

I. A halál völgye

Mi a halál völgye, amit Ezékiel lát? A próféta Izrael közösségének nagyobb részével együtt Babilonban, egy idegen kultúrában, egy idegen országban él, fogságban. Nem saját választásukból kerültek oda; a babiloni birodalom építés logikája tette ezt velük. Az otthonuk, Júda és Jeruzsálem romokban, a hely, ahol Istenüket imádták, lerombolva, a kövek közt állatok legelésznek. A fogságban ugyanakkor házaik vannak, házasodnak, gyermeket szülnek és nevelnek, földet művelnek, kereskednek – zajlik a gazdasági és kulturális élet. De közben a szívükben vigasztalan szomorúság és veszteség képei élnek. A babiloni hadjárat, a körbe zárt és kiéheztetett város rémképei. Éhezés, halott csecsemők, járványok, erőszak képei. Igen, élhetnek Babilonban, de hogyan éljenek, hogyan induljanak egy újabb jövő felé mindezekkel maguk mögött? Egyéni és közösségi gyász, kiszakítva otthonukból, gyökereik közül. És leginkább a megválaszolatlan kérdés: Hogyan engedhette ezt az Úr? Hogyan találhatjuk meg őt most? Hogyan kezdhetünk vele újat, amikor az a hely, amiről azt mondta, hogy ott lesz jelen népe között, mára már csak egy meggyalázott kókupac? Igen, biológiai-fizikai értelemben ott van előttük az élet; de mindezzel együtt lelki-érzelmi értelemben elvesztették a jövőt, a reménységet, hiszen bennük, egyénileg és közösségileg is, a pusztulás és a halál képei élnek. Amikor az Úr elviszi látomásban a

prófétát a kiszáradt csontokkal teli völgybe, a nyitott tömegsírba, ezt láttatja vele. Maga mondja a prófétának magyarázatul: „*Ez a sok csont Izrael egész háza, amely most (a fogságban!) ezt mondja: elszáradtak a csontjaink, elveszett a reménységünk, végünk van.*” Hiszen nem csak az számít, hogy mi vesz bennünket körül, hanem sokkal inkább az, hogy milyen képeket látunk magunkról, milyen gondolatokkal beszélünk magunkról. Az élet képei, a reménység, a kibontakozás, a békesség képei; vagy a halál, a pusztulás, a zsugorodás, a "minden hiába" képei...?

Szeretnénk-e Ezékiellel együtt sétálni a csontokkal teli völgyben – azaz szeretnénk-e úgy látni, ahogy Isten lát? Amikor ezt a kérdést feltesszük, óriási erővel megyünk szemben, amelyek el akarnak hallgattatni és vakságban akarnak tartani. Minek ez a lelkizés, mondhatná egy másik (hamis) próféta Babilonban, felejtjük el a múltat, és kezdjük egészen újat. Ezt mondja, nézd, Isten elhagyott, Isten nincs, Isten meghalt – éljünk tovább nélküle, csak magunkra számíthatunk. A múlt, amit sirattok, illúzió volt, de nem valóság. Miért akarnátok visszatérni arra a földre? Miért foglalkoztok azzal, hogy Isten nélkül valami hiányzik? Boldoguljatok, ahogy tudtok, és temessétek el az emlékeket! Szedjétek össze az erőtöket, és előre nézzetek! Az igaz próféta azonban, akit az Úr Lelke vezet, mást mond. Akarod-e látni, amit Isten láttat? Kész vagy-e látni a csontokat? Magad körül és magadban is...

Mert sokan „halálfáradtak” ma. A válság, az élet-halál harc, amit többen megélnék a mindennapokban, a stressz, amely a folyamatos bizonytalanságból fakad, kimerít. Vannak, akik „meghaltak” abban az értelemben, hogy valamiben kudarcot vallottak, valamit elrontottak, és a büntudat súlya alatt úgy látják, nincs tovább. Nincs joguk, nem érdemlik, hogy reménységben és örömben éljenek. Vannak, akik mások áldozatai, vagy éppen a körülmények áldozatai lettek. Az érzelmi fájdalmak, a rád törő erőtlenség, a megmagyarázhatatlan indulatkitörések mind azt mondják neked, hogy vége. Nem folytatom, hiszen tudjuk, miről van szó. Mit mondasz magadban szíved, lényed legmélyén? Milyen értelmet, célt látsz? Mi mozgat? Nem lettél-e olyan, mint egy élőhalott?

Természetesen nemcsak egyénileg, de társadalmilag is releváns mindez. A nagy politikai megosztottságban, a gazdasági bizonytalanságok között, a másokon gátlástalanul átgázoló hozzáállásban, a fiatal felnőttek kényszerű külföldre távozásában, az alapvető bibliai értékek félretételében nem a pusztulás és halál képe bontakozik ki? Ha mindezeket egyenként megvizsgáljuk, ha szembesülünk a vezetés, a gazdaság, az erkölcs, a kultúra válságával, nem a csontokat látjuk? És vajon nem az van-e ma Magyarországon, hogy akár erről, akár arról az oldalról, de a többség úgy érzi, hogy bezárulnak a lehetőségek, hogy elvész a jövő, hogy itt alig-alig lesz élet? (Fiatalok és idősek, baloldaliak és jobboldaliak és politikából kiábrándulók, családosok és egyedülállók, gazdagok és szegények...)

Ha engedjük, hogy Isten Ezékiellel együtt a mi szemünket is megnyissa egyéni és közösségi élőhalott-voltunkra, akkor lesz súlya mindannak, ami ezután következik: „*Emberfia! Életre kelnek-e még ezek a csontok?*” Ha érzed a kérdés súlyát, ha számít neked ez a kérdés, mit válaszolsz? Csak azt ne mondd, hogy nem... és csak azt ne mondd, hogy igen, persze! Miért? Mert ki vagy te, hogy azt mondjad, nekem, nekünk már mindennek vége? Még vegetálunk egy sort, de élet már úgysem lesz. Milyen makacs és kemény szív, mennyire tud ragaszkodni a halálhoz, amikor valaki ezt

mondja. De ki vagy te, hogy azt mondd, igen, életre kelnek, hát persze! Miből fakadna ez a magabiztosság, ez az optimizmus? Nem láttunk még embereket, közösségeket, népeket elveszni és elpusztulni? Nem láttuk még sohasem, hogy a halál képei erősebbek maradtak, és maguk alá temettek személyeket, népeket? Dehogynem... És ezért csak egyetlen megfelelő válasz van: „*Ó, Uram, Uram, te tudod!*” Csak te, egyedül te, hiszen ki más tehet bármit is a kiszáradt csontokkal, az élőhalottakkal. Ebben fájdalom és hit, bizalom egyszerre van. Ha tehát látod a halált, hallod a kérdést, mondd ki a választ: Uram, te tudod...

II. Isten munkamódja: a prófécia

Isten tehát azt kérdezte, hogy megélednek-e még ezek a csontok, amire Ezékiel azt válaszolta, hogy Uram, ezt csak te tudod. Életet adni csak te tudsz, és hogy mire készülsz, azt ember nem tudhatja. A következő lépés tehát az lenne, hogy Isten életet ad, a próféta pedig örül, de Istennek más a munkamódszere: „*Prófétáld a csontokról! Mondd nekik: Ti száraz csontok, halljátok az Úr igéjét!*” Az Úr tehát nem közvetlen ad életet, hanem Ezékiel szájába adja saját szavát, ami életet fakaszt. Hogyan munkálja az Úr az életet? Emberi eszközein keresztül. Fogja Ezékielt, meglátatja vele a halált, felteszi neki a kérdést, majd szájába adja, hogy mit mondjon. Az egész folyamatban embert használ, egy ember figyelmére, hűségére épít. Ezzel pedig Isten több oldalról is kockázatnak teszi ki ügyét. Lássuk ezeket.

Isten először azt kockáztatja, hogy az emberi eszköz vajon hűséges lesz-e ahhoz, amit ő mond, amit ő akar. Mondja-e és azt mondja-e, amit Isten mond? (A prófécia nem jövendőmondást jelent, hanem azt, hogy valaki Isten aktuális üzenetét szólja Isten megbízásából.) Képzeljük magunkat a próféta helyzetébe! Halottaknak, sőt, száraz csontoknak mondja Isten üzenetét. Hogyan lesz erre képes? Kimegy-e valaki a temetőbe, hogy ott a holtakhoz beszéljen? Azután hogyan szólítaná meg a szelet? („*A négy égtáj felől jöjj elő, lélek...*” – a szél, a lehelet, a lélek ugyanaz a szó a héberben: RÚAH) El tudsz-e képzelni valakit, aki kimegy a mezőre, hogy a szélhez beszéljen? Az ilyen ember vagy örült – vagy hisz Isten szavában. De mindjárt itt a másik kockázat, amit Isten e különös munkamódszerben vállal. Tudniillik mit fognak gondolni a halottak erről? Úgy fogják-e fogadni szavait, mint Isten szavát, vagy pedig elengedik fülük mellett? Kinevetik a prófétát, esetleg elzavarják, vagy engedik, hogy az általa érkező isteni üzenet életet támasszon bennük?

Ezékiel engedelmes. Kétszer is olvassuk, hogy úgy prófétált, ahogyan az Úr parancsolta neki. Nincs hatalmában életet adni, és ezt tudja jól. De mondania kell, amit az Úr mondott neki, ezt is tudja. És nézzétek, mi történik: „*Amint prófétálni kezdtem, hirtelen dörgő hang támadt, a csontok pedig egymáshoz illeszkedtek. Láttam, hogy inak kerültek rájuk, majd hús növekedett, és végül bőr borította be őket, de lélek még nem volt bennük.*” Az erő, a hatalom nem Ezékielben van, hanem az Úr szavában. De az Úr szava, ami erő és hatalom, az ember száján keresztül szólal meg. Mintha ezt érzékeltetné a próféta elbeszélése is: „*Amint prófétálni kezdtem, hirtelen dörgő hang támadt, a csontok pedig egymáshoz illeszkedtek.*” Én prófétáltam, a csontok pedig mozogtak, megtalálták helyüket, összekapcsolódtak. Én beszéltem – mindez pedig történt. „*Láttam, hogy inak kerültek rájuk...*” Érezzük, ugye, a prófétai távolságtartást:

nem én tettem rájuk az inakat, én csak szóltam, és láttam, ami történt. Erre utalhat a dörgő hang, mint Isten jelenlétének, munkájának a jele. Isten szava élő és ható!

Végül lássuk meg a folyamatosságot: „*lélek még nem volt bennük.*” Élet, lehelet, lélek még nem volt – csak a testek álltak össze. És Isten újra szól: „*Prófétáld a léleknek, profétáld, emberfia, és mondd a léleknek: Így szól az én Uram, az Úr: A négy égtáj felől jöjj elő, lélek, és lehelj ezekbe a megöltekre, hogy életre keljenek!*” Megint a próféta az, akinek szólni kell, hogy azután megtörténjen az, amit egyedül Isten tehet: „*Akkor lélek szállt beléjük, életre keltek, és talpra álltak: igen-igen nagy sereg volt.*” Isten munkája folyamatosan bontakozik ki. Értékelnünk kell már a Lélek eljövételének legkisebb jeleit is egyéni, közösségi életünkben!

III. Mit jelent mindez a mai nap?

A kérdést egészen direkt és konkrét módon kell megfogalmaznunk: vajon a mai nap az élet Lelke meghívásának a napja, a halottak életre támadásának a napja-e? A válasz: igen. Először lássuk, hogy miért mondhatjuk ezt, majd tegyük fel a kérdést, hogyan érint ez személyesen bennünket.

Kétszeresen is van okunk és lehetőségünk azt mondani, hogy a mai nap a Lélek meghívásának a napja. Egyrészt, mert Pünkösöd éppen azt hirdeti, hogy Isten ígérete beteljesedett, és eljött az a nap, eljött az a kor, amikor „*kitöltök Lelkemből minden halandóra.*” (Apcsel 2,17) A „minden halandó” kifejezésbe itt és most mindannyian beletartozunk (hacsak nem gondoljuk magunkat halhatatlannak). Azaz Isten célja, Isten vágya az, hogy Lelkét, az életadó Lelket kiárassza mindannyiunkra, hogy életet, lelki életet, reménységet és jövőt munkáljon mindannyiunkban, hogy a Szentlélek belénk költözése által mindannyiunkkal a legvalóságosabb közösségben legyen. Hogyne hívnánk hát meg a Lelket, ha ez volt az Úr akarata kezdettől fogva? Másodszor pedig azért van ennek a napja ma, mert éppen ezért áldozta oda életét az ő Fia, Jézus Krisztus. Ha Jézus valamiért meghalt, az nem más, mint hogy mi éljünk általa. Ha valamiért magára vette a mi halálunk, erőtlenségünk, bűneink büntetését; ha valamiért belépett a mi szenvedésünk és bűnhődésünk helyére, az éppen az, hogy nekünk életet adjon. Nincs más oka, nincs kisebb oka annak, hogy eljött, szenvedett, meghalt, feltámadt, az Atya jobbjára ült, és elküldte a megígért Szentlelket, mint hogy bennünket, halottakat részeltessen az isteni életben! Hogyne hívnánk hát most meg hittet őt: „*A négy égtáj felől jöjj elő, lélek...*” És hogy ne adná ő nekünk Szentlelkét, akik hittet hívjuk és várjuk őt.

Hívjátok tehát őt, elsősorban ti, akik ma tesztek vallást hitetekről és kötelezitek el magatokat Jézus Krisztus követésére! Akik azt tanúsítjátok, hogy halottak voltatok és éltek; hívjátok a Lelket, hogy megerősítsen és elpecsételjen.

Halljátok a szót ti, akik így vagy úgy, de halottak vagytok, és ezt tudjátok. Akik számára valami végleg bezárult, akik számára nincsen remény, aki elrontott dolgaitok vagy az általatok elkövetett bűnök sírkamrájába zárattatok, nektek és értetek mondjuk: „*A négy égtáj felől jöjj elő, lélek...*”

Halljátok és fogadjátok be ti is a Lelket, az életadót, akik életében már komoly változások születtek (talán magatok is csodáljátok), amint hallgatjátok az ígét, de

tudjátok, hogy még nincs új életetek. Sok minden változott, de halottak vagytok. Jöjj, Szentlélek!

És kiáltsunk mindannyian, akik érezzük, látjuk, hogy bezárulnak az ajtók, szűkülnek a lehetőségek, gyűlnek a viharfelhők hazánk és Európa egén. Kiáltsunk, prófétáljunk kitartóan, imádkozzunk, és hittel várjunk, amint mondjuk: „*A négy égtáj felől jöjj elő, lélek...*”

Jöjj el, Szentlélek, az Úr Jézus Krisztus nevében kérünk! ÁMEN!